

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Код і найменування спеціальності	211 Ветеринарна медицина
Тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120 годин, із яких: лекцій – 16 год., лабораторних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет ветеринарної медицини, кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробника(ів)	Омельченко Ганна , завідувач кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин ПДАУ, кандидат ветеринарних наук, доцент, anna.omelchenko@pdau.edu.ua, +380991947882, https://www.pdau.edu.ua/people/omelchenko-ganna-oleksiyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Патологічна анатомія та розтин.
Компетентності	<p>Загальні: ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Спеціальні: СК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики. СК 5. Здатність визначати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, а також розуміти призначення та застосовувати необхідне професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів, біологічних субстратів, судово-ветеринарної експертизи, гарантування безпечності та якості харчових продуктів, тощо відповідно до обраного напрямку та поставленої мети.</p>
Результати навчання	РН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням

	<p>сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН 9. Визначати та застосовувати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів; розуміти логічну послідовність дій під час проведення судово-ветеринарної експертизи та вміти оформляти відповідну документацію; гарантувати безпечність та якість харчових продуктів, кормів; забезпечувати контроль і обіг побічних продуктів тваринного походження та різних біологічних субстратів тощо відповідно до обраного напряму дослідження та поставленої мети.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).</p>	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни навчитись використовувати метод патоморфологічних досліджень в діагностиці захворювань тварин.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Патоморфологія інфекційних хвороб, спільних для багатьох видів тварин. Тема 2. Патоморфологія інфекційних хвороб великої і дрібної рогатої худоби. Тема 3. Патоморфологія інфекційних хвороб коней. Тема 4. Патоморфологія інфекційних хвороб свиней. Тема 5. Патоморфологія інфекційних хвороб птиці. Тема 6. Патоморфологія інфекційних хвороб дрібних тварин.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Словесні методи: лекція; бесіда. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування. Практичні методи: лабораторні роботи. За логікою: узагальнення; конкретизація. Творчий: створення нового, оригінального. Методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
<p>Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання</p>	<p>Наведені у Додатку до силабусу</p>
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
<p>- щодо термінів виконання та перескладання</p>	<p>Викладання факультетської вибіркової навчальної дисципліни «Патоморфологія тварин» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті». Факультетська вибіркова навчальна дисципліна "Патоморфологія тварин" спеціальності 211 "Ветеринарна медицина" вивчається у третьому семестрі другого року навчання. Дисципліна включає лекції та лабораторні заняття. Під час</p>

	<p>читання лекції доцент науково обґрунтовує, послідовно і систематизовано викладає певні наукові проблеми теми навчального предмету, ілюструє за необхідністю наочно. Лекція завжди слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються в процесі навчальної роботи. На лабораторному занятті викладач організовує детальний розгляд теоретичних питань теми і формує їх бачення щодо практичного застосування у майбутній фаховій науковій діяльності. Для проведення лабораторних занять колективом кафедри створено методичні розробки для викладачів і методичні вказівки для здобувачів наукового ступеня бакалавра щодо підготовки і роботи на занятті.</p> <p>Самостійна позааудиторна робота при вивченні навчальної дисципліни «Патоморфологія тварин» полягає у підготовці до аудиторних занять, що є основним способом оволодіння навчальним матеріалом. Засвоєння тем контролюється на лабораторних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування на основі вирішення конкретних прикладних задач.</p> <p>Під час перебування на кафедрі здобувачі повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, протипожежної безпеки та техніки безпеки; - дотримуватись ділового стилю одягу спеціаліста-професіонала, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними; - підтримувати порядок в аудиторіях та навчальних приміщеннях; - дбайливо та охайно ставитись до майна (меблів, обладнання, технічного оснащення); - не виносити без дозволу речі та обладнання з навчальних кімнат кафедри, а в разі умисного пошкодження – компенсувати їх вартість в порядку, визначеному чинним законодавством; - не допускати протиправних дій, аморальних вчинків. <p>Здобувачу забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних причин; - запізнюватися та пропускати заняття без поважних причин. - протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; - користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача; - займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів та заважати викладачу; - використовувати медичну форму та окремі її елементи, що не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам; - вручати викладачам будь-які матеріальні цінності за виконання або невиконання ними певних дій стосовно здобувача з використанням своєї посади; - у приміщеннях корпусу і прилеглий території заборонено палити; - вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику; - вчиняти протиправні дії та здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови, небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.
<p>- ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ</p>	<p>Запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті</p>

	<p>проводиться згідно з Положенням https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaprobipogibannyagotovonasayt.pdf</p> <p>Здобувач повинен уникати будь-яких порушень академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачем передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. <p>Порушенням академічної доброчесності вважається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; - самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше публікованих наукових результатів як нових наукових результатів; - фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; - фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; - списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; - обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.
<p>- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ</p>	<p>Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню. Процедура відпрацювання залежить від причин пропуску – поважна чи неповажна. Підтвердженням поважної причини служить: довідка видана лікарем; якщо здобувач не пред'являє даних документів, то причина пропуску вважається неповажною. Для відпрацювання лекції здобувач зобов'язаний представити лектору:</p> <ul style="list-style-type: none"> - якщо лекція пропущена з поважної причини – конспект лекції, написаний на підставі плану пропущеного лекційного заняття; - якщо лекція пропущена з неповажної причини – конспект лекції з обов'язковим опитуванням. <p>Відпрацювання пропущених лабораторних занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з поважної причини заняття мають бути відпрацьовані упродовж 1 місяця в індивідуальному порядку з наданням відповідної довідки. - з неповажної причини повинні бути відпрацьовані впродовж 2 тижнів. <p>Відпрацювання відбуваються на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми. При вивченні навчальної дисципліни «Патоморфологія тварин» передбачено використання дистанційних технологій</p>

<p>- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ/ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ</p>	<p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету проводиться згідно Положення https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproneformalnuosvitu.pdf</p>
<p>- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ</p>	<p>Порядок оскарження результатів оцінювання проводиться згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhenyaproocinyuvannya2023.pdf</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Патологічна морфологія тварин. Частина 1: Підручник / Б. В. Борисевич, В. В. Лісова, К. А. Чумаков. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 418 с. 2. Патологічна морфологія тварин. Частина 2: Підручник / Б. В. Борисевич, В. В. Лісова, К. А. Чумаков. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. 449 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Галатюк О. Є., Передера О. О., Лавріненко І. В., Жерносік І. А. Інфекційні хвороби собак. Навчальний посібник для вузів II–IV рівнів акредитації. Житомир: ПП “Рута”, 2018. 276 с. 4. Галатюк О. Є., Передера О. О., Лавріненко І. В., Жерносік І. А. Інфекційні хвороби котів. Навчальний посібник для вузів II–IV рівнів акредитації. Житомир: «Полісся», 2016. 132 с. 5. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби. Кравців Р., Злонкевич Я., Корж Б., Олексюк І. Львів, 2001. 394 с. 6. Інфекційні хвороби коней: навчальний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 141 с. 7. Інфекційні хвороби птахів / Л. Є. Корнієнко, Л. І. Наливайко, В. В. Недосеков, Л. А. Дудников, В. О. Ушкалов, Б. М. Ярчук, Л. М. Корнієнко; За ред. Л.Є. Корнієнка. Гринь Д. С., 2012. 528 с. 8. Інфекційні хвороби собак і котів: навч. посіб. / В. В. Недосеков, А. М. Гонтарь, Н. Г. Сорокіна, Я. В. Кісера. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 98 с. 9. Корнієнко Л. Є., Наливайко Л. І., Недосеков В. В. та ін. Інфекційні хвороби птиці / Л. Є. Корнієнко, Л. І. Наливайко, В. В. Недосеков та ін.; За ред. Л.Є. Корнієнка. Херсон: Олді-плюс, 2017. 528 с. 10. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. / Ю. Ю. Довгій, В. Ф. Галат, О. Є. Галатюк [та ін.]; за ред. Ю.Ю. Довгія. К.: Урожай, 2010. 328 с. 11. Просяний С. Б., Горюк Ю. В. Інфекційні хвороби свиней. Кам’янець-Подільський: ЗВО ПДУ, 2023. 189 с. 12. Омельченко Г. О., Авраменко Н. О., Волосовець В. Ю., Волосовець Н. Ю., Гоголь О. М. Окремі аспекти діагностики і лікування у собак алопеції X. Вісник ПДАА. 2021. № 4. С. 201–206. 13. Ткаченко, О., Лаврів П., Алексеєва Н. Інфекційні хвороби овець та кіз. Житомир. Видавництво: Полісся. 2012. 372 с. 14. Скрипка М. В. Атлас патологічної морфології тварин / М. В. Скрипка, І. І. Панікар, Н. Б. Колич / МОН Молодь спорту України / Полтава, 2012. 89 с. 15. HANNA O. OMELCHENKO, NATALIA O. AVRAMENKO, SIERGIEJ M. KULYNYCH, ANATOLIJ A. POLISHCHUK, MAKSYM O. PETRENKO, PAWEŁ S. SYSA, GRZEGORZ J. WOŹNIAKOWSKI. Rabies virus spread in central and north-eastern regions of Ukraine. Med. Weter. 78 (1), 36-43, 2022. 16. Omelchenko, H.; Avramenko, N.O.; Petrenko, M.O.; Wojciechowski, J.; Pejsak, Z.; Woźniakowski, G. Ten Years of African Swine Fever in Ukraine: An Endemic Form of the Disease in the Wild Boar Population as a Threat to Domestic Pig Production. Pathogens 2022, 11, 1459. https://doi.org/10.3390/pathogens11121459. 17. Omelchenko, Hanna, Avramenko, Natalia, Kulynych, Serhii, Petrenko, Maksym, Volosovets, Vladyslav, Volosovets, Natalia and Woźniakowski, Grzegorz. "Some aspects of the diagnosis and treatment of eosinophilic granuloma in cats" Journal of Veterinary Research, vol.67, no.4, 2023, pp.619-626. https://doi.org/10.2478/jvetres-2023-0060 	
<p>Реквізити затвердження</p>	<p>Затверджено на засіданні кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, протокол від 03 грудня 2024 року № 6</p>

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми /Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії				Разом
	Виконання лабораторних завдань	опитування	Виконання контрольної роботи	Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)	
Тема 1. Патоморфологія інфекційних хвороб, спільних для багатьох видів тварин.	4,0	4	6	4	18
Тема 2. Патоморфологія інфекційних хвороб великої і дрібної рогатої худоби.	4,0	3	6	3	16
Тема 3. Патоморфологія інфекційних хвороб коней.	4,0	3	6	3	16
Тема 4. Патоморфологія інфекційних хвороб свиней.	4,0	4	6	4	18
Тема 5. Патоморфологія інфекційних хвороб птиці.	4,0	3	6	3	16
Тема 6. Патоморфологія інфекційних хвороб дрібних тварин.	4,0	3	6	3	16
Разом	24	20	36	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань лабораторної роботи (0-4,0):

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення результатів навчання: показано знання основного матеріалу теми на 90-100 %. Показано всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу теми. Засвоєно взаємозв'язок основних понять теми та їх значення для майбутньої професії. Проявлено творчі здібності у розумінні та використанні теоретичного матеріалу.
3	Показано знання основного матеріалу теми на 60-89 %. Показано достатнє знання матеріалу теми. Проявлено систематизований характер знань з питань теми. Відповіді на питання не повні.
2	Показано знання основного матеріалу теми на 40-59 %. Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.

1	Показано знання основного матеріалу теми 35-39 %. Показано знання основного матеріалу теми. Відповіді на питання не повні. Допущено принципові помилки у виконанні передбачених програмних завдань.
0 (мінімальна)	Відсутність здачі або показано знання основного матеріалу теми до 35 %, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання теоретичних питань (усне опитування)

0-4 для тем 1 і 4 та **0-3** для тем 2-3 та 5-6):

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення результатів навчання: здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії дав повну відповідь на поставлені питання, вмів диференціювати знання, повно аналізувати і оцінювати факти, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень
2	здобувач вищої освіти дав відповідь на всі питання, але ним допущені окремі неточності
1	дані неправильні відповіді на поставлені питання, але здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє основними термінами і визначеннями з теми.
0 (мінімальна)	відповіді відсутні, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи (0-6) :

Кількість балів	Критерії оцінювання
6 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення результатів навчання: 75-100% правильних відповідей
4	50-74% правильних відповідей
3	25-49% правильних відповідей
2	10-24% правильних відповідей
1	менше 10% правильних відповідей.
0 (мінімальна)	0% правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4 (максимальна)	Обґрунтування рівня формування компетентностей і досягнення результатів навчання: матеріал викладений змістовно, лаконічно, послідовно, в повному обсязі, є актуальним, що свідчить про повне досягнення здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей.
1-2	Матеріал викладений достатньо лаконічно, послідовно, що свідчить про повне досягнення здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей.
0 (мінімальна)	Тема роботи розкрита не повністю, є застаріла інформація. Оформлення не відповідає стандартним вимогам. Матеріал подано нелогічно на низькому рівні, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії згідно з робочим та навчальним планом є: **залік**.